

Maciej Duda, Joanna Narodowska

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej "Nielegalne rynki - skala zjawiska i możliwości przeciwdziałania", Olsztyn, 31 maja 2012 r.

Studia Prawnoustrojowe nr 19, 189-192

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej *Nielegalne rynki – skala zjawiska i możliwości przeciwdziałania*, Olsztyn, 31 maja 2012 r.

Z inicjatywy prof. W. Pływaczewskiego Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej podjęła kolejną ważną inicjatywę naukową, tym razem dotyczącą diagnozy charakteryzujących się dużą dynamiką rozwoju współczesnych nielegalnych rynków. W dniu 31 maja 2012 r. w Auli Dietrichów (Centrum Humanistyczne UWM) odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Nielegalne rynki – skala zjawiska i możliwości przeciwdziałania*. Współorganizatorzy spotkania to Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Olsztyn oraz Studenckie Koło Naukowe Kryminologii „Vestigium”. Merytoryczny wkład w postaci wystąpień konferencyjnych wnieśli przedstawiciele Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Instytutu Badań nad Przestępczością i Terroryzmem oraz Instytutu Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku oraz Niepaństwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Białymstoku, a także przedstawiciele praktyki – Prokuratury i Straży Granicznej oraz organizacji pozarządowych – Amnesty International.

Jako cele programowe spotkania przyjęto: określenie zakresu pojęciowego zjawiska nielegalnych rynków na gruncie nauk ekonomicznych oraz penalnych, analizę źródeł zjawiska oraz rozmiarów zagrożeń, charakterystykę tzw. czarnych rynków na tle gospodarki światowej, regionalnej oraz rynków krajowych, ocenę działalności podmiotów krajowych i międzynarodowych odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przestępczości kojarzonej ze zjawiskiem nielegalnych rynków oraz wypracowanie propozycji dotyczących stworzenia efektywnego modelu przeciwdziałania zjawisku nielegalnych rynków.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali: prof. W. Pływaczewski – kierownik Katedry Kryminologii i Polityki Kryminalnej WPiA UWM, prof. P. Krajewski – prodziekan Wydziału Prawa i Administracji, dr hab. Izabela Nowicka – dziekan Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Administracji WSPol oraz mł. specjalista Magdalena Panasiuk ze Straży Miejskiej w Olsztynie. Pionierski i nowatorski charakter tej inicjatywy podkreślił w swoim wystąpieniu gospodarz spotkania – prof. W. Pływaczewski – wskazując, iż

dotychczas tego typu konferencja zorganizowana została jedynie przez Instytut Maksa Plancka.

Obrady odbywały się w ramach czterech paneli. Panel I (przewodniczący – prof. W. Pływaczewski) obejmował wystąpienia: prof. dr. hab. Wiesława Pływaczewskiego (KKiPK) – *Wprowadzenie do problematyki nielegalnych rynków – perspektywa kryminologiczna*, prof. dr. hab. Roman Przybyszewskiego i mgr. Jerzego Kawy (Katedra Ekonomii i Administrowania Instytutami Publicznymi WPiA UWM) – *Wprowadzenie do problematyki nielegalnych rynków – perspektywa ekonomiczna*, dr. Wiesława Mądrzejewskiego (Instytut Badań nad Przestępczością i Terroryzmem WSPol) – *Nielegalny sektor ubezpieczeń – przeciwdziałanie zjawisku z perspektywy organów ścigania*, podinsp. Janusza Siei (z-ca naczelnika Wydziału Kryminalnego KWP w Olsztynie) – *Nielegalne rynki samochodowe*, dr. Waldemara Jarocho (KKiPK) – *Nielegalne rynki pracy*, oraz dr. Wiesława Jasińskiego (Instytut Badań nad Przestępczością i Terroryzmem WSPol) – *Nowe wyzwania w zakresie zwalczania prania pieniędzy i korupcji w dobie kryzysu finansowego*.

W II panelu (przewodnicząca – dr G. Kędzierska) referaty zaprezentowali: mł. insp. dr Janusz Bryk (Instytut Prawa i Administracji WSPol) – *Handel ludźmi – handel dziećmi*, Elena Zacharenko (Amnesty International Polska) – *Traktat o handlu bronią*, dr Piotr Chlebowicz (KKiPK) – *Nielegalny handel bronią z perspektywy kryminologicznej*, dr Grażyna Kędzierska (Niepaństwo-wa Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Białymstoku) – *Nielegalny handel towarami akcyzowymi*, dr Denis Sołodow (Katedra Kryminalistyki i Medycyny Sądowej WPiA UWM) – *Nielegalny rynek produkcji i dystrybucji narkotyków w Rosji – formy przeciwdziałania zjawisku*, por. SG mgr Robert Łachacz i dr Olga Łachacz (Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej w Kętrzynie, Katedra Prawa Międzynarodowego Publicznego WPiA UWM) – *Handel kradzionymi pojazdami mechanicznymi i ich częściami* oraz Agata Ratajczak (DNA Program Polska) – *Technologia „DNA Program” nadawania wartościowemu mieniu łatwo identyfikowalnego kodu skutecznie zwalczającego nielegalne rynki trudniące się kradzieżami, paserstwem, podrabianiem produktów, nielegalnymi podmianami, klonowaniem aut oraz wielu innych patologii*.

Po przerwie obiadowej i wspólnym zdjęciu w ramach III panelu (przewodniczący – dr P. Chlebowicz) referaty wygłosili: prof. dr hab. Wiesław Pływaczewski (KKiPK) – *Sektor turystyki jako obszar zainteresowanie zorganizowanych struktur przestępczych*, dr Justyna Jurewicz (Katedra Prawa Karnego Międzynarodowego WPiA UŁ) – *Nielegalny obrót komórkami, tkankami i narzędziami ludzkimi*, dr Marta Romańczuk-Grącka (Katedra Prawa Karnego Materialnego WPiA UWM) – *Nielegalna produkcja filmów pornograficznych. Wybrane zagadnienia kryminologiczne i prawnokarne*, dr Magdalena Perkowska (Katedra Prawa Karnego WP UWB) – *Problematyka nielegalnych rynków z perspektywy tzw. przestępczości transgranicznej*, oraz mgr

Bartłomiej Gadecki (Prokuratura Rejonowa Olsztyn-Północ w Olsztynie) – *Nielegalny rynek dzieł sztuki*.

Ostatni panel (przewodniczący – dr W. Jaroch) obejmował wystąpienia doktorantów KKiPK: mgr. Szymona Buczyńskiego – *Rynek nielegalnych transferów finansowych*, mgr. Piotra Chorbota – *Nielegalny obrót odpadami*, mgr Agnieszki Lipińskiej – *Nielegalny rynek handlu diamentami*, mgr Anny Banaszekiewicz – *Rynki internetowe. Definicja zjawiska i ocena skali zagrożeń* oraz mgr. Macieja Dudy – *Przestępczość fonograficzna. Analiza kryminologiczna zjawiska*.

Po wystąpieniach wszystkich prelegentów nastąpiła ożywiona dyskusja, w której głos zabrali: prof. W. Pływaczewski, dr G. Kędzierska, dr M. Romańczuk-Grącka, dr P. Chlebowicz, mgr M. Duda. Dyskutanci poruszyli problemy: przyjęcia możliwie szerokiego ujęcia kryminologii jako nauki społecznej i potrzeby jej oderwania od normatywizmu, dalszych kierunków badań w obszarze nielegalnych rynków, antropologii kulturowej jako wyznacznika pojęcia przestępstwa oraz nielegalnego rynku nekrodiamentów uzyskiwanych w procesie karbonizacji ludzkiego ciała, wyczerpania paradygmatu klasycznej kryminologii oraz poszukiwania nowych, analitycznych metod badawczych w kryminologii, a także znamion czasownikowych przestępstwa publicznego prezentowania pornografii.

Owocne obrady konferencji podsumował i zamknął prof. W. Pływaczewski, wskazując jednocześnie na konieczność dalszych badań w obszarze nielegalnych rynków, których wyniki zaprezentowane zostaną podczas kolejnej konferencji z tego cyklu.

Należy podkreślić, iż miłym przerywnikiem w trakcie obrad były występy artystyczne Zespołu Pieśni i Tańca „Kortowo”, który zaprezentował przyśpiewki ludowe z różnych regionów Polski oraz solisty – Patryka Toczyłowskiego, który przygotował krótki recital na gitarze akustycznej.

Na wniosek gospodarza konferencji uczestnicy obrad reprezentujący środowiska naukowe oraz praktykę przeciwdziałania przestępczości, nawiązując do propozycji zgłoszonych w wystąpieniach konferencyjnych, podjęli uchwałę skierowaną do Ministra Skarbu Państwa, Ministra Finansów i Ministra Sprawiedliwości, w której wskazali, iż istnieje pilna potrzeba powołania jednostki analitycznej zajmującej się problematyką nielegalnych rynków. Postulat ten wynika z dotychczasowego braku tego typu wyodrębnionej struktury, a tym samym deficytu spójnej współpracy między poszczególnymi resortami w przedmiotowym zakresie. Uczestnicy konferencji wskazali na potrzebę zintensyfikowania działań służących przeciwdziałaniu przestępczości oraz innych zjawisk patologicznych pojawiających się w obszarze nielegalnej gospodarki. Skoordynowane monitorowanie poszczególnych obszarów nielegalnych rynków oraz wynikających z nich zagrożeń powinno przede wszystkim zaktywizować odpowiednie instytucje państwowe i samorządowe do podejmowania

efektywnych działań zmierzających do ograniczenia i eliminowania czarno-rynkowych patologii. W tym kontekście zauważalny jest brak właściwej struktury zajmującej się w sposób kompleksowy definiowaniem zagrożeń oraz konstruowaniem strategii zapobiegawczych. Kierując się zatem potrzebą ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, a zwłaszcza poszczególnych sektorów gospodarki narodowej, uczestnicy konferencji zwrócili się do kompetentnych władz z apelem o rozważenie możliwości powołania wyżej wymienionej jednostki.

Wszystkie wystąpienia konferencyjne oraz nadesłane referaty zostały opublikowane w przygotowywanej przez Katedrę Kryminologii i Polityki Kryminalnej książce *Nielegalne rynki. Geneza i rozmiary zjawiska oraz możliwości przeciwdziałania* (Olsztyn 2011).

Maciej Duda
Joanna Narodowska